

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.175/2011/10.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. június 23. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I.r. terhelt által védője útján és a VI.r. terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 8.B.979/2006/512. számú ítéletét és a Szegedi Ítéltábla Bf.I.245/2010/38. számú ítéletét az I.r. és a VI.r. terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2009. december 18. napján kihirdetett 8.B.979/2006/512. számú ítéletében az I.r. terhelt bűnösségét társtettesként folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében (Btk.318.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pontja, (7) bekezdés b) pontja) és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk.276.§) állapította meg, és ezért őt halmazati büntetésül 6 évi börtönbüntetésre és 6 évi közügyektől eltiltásra, valamint 100.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte és vele szemben 6.285.000 forint összegű vagyyonelkobzást rendelt el.

A VI.r. terhelt bűnösségét társtettesként, folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében (Btk.318.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pontja, (6) bekezdés b) pontja) és bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás bűntettében (Btk.276.§) állapította meg, amiért őt halmazati büntetésül 2 év 8 hónapi börtönbüntetésre, 3 évi közügyektől eltiltásra és 50.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte, és vele szemben 5.568.842 forint összegű vagyyonelkobzást rendelt el.

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a nyilvános ülésen 2010. november 19. napján kihirdetett Bf.I.245/2010/38. számú ítéletében a megyei bíróság ítéletét az I.r. terhelt tekintetében annyiban változtatta meg, hogy börtönbüntetése tartamát 5 évre, a közügyektől eltiltás tartamát 4 évre enyhítette és a bűnügyi költségét összegét helyesbítette;

míg a VI.r. terhelt tekintetében annyiban változtatta meg, hogy a vagyonelkobzás összegét 6.188.842 forintra módosította. Az I.r. és a VI.r. terheltek tekintetében a megyei bíróság ítéletét egyéb vonatkozásban helybenhagyta.

A terheltek marasztalása alapjául szolgáló, az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által kisebb kiegészítésekkel és helyesbítésekkel irányadónak tekintett tényállás lényege szerint az M. Köztársaság és az O. Sz. Köztársaság között 2000. október 24. napján létrejött együttműködési megállapodás szerint az O. Sz. Kormány az O. M. A. útján 672.000.000 osztrák schilling értékhatárig az M. Zs. Ö. Közalapítványon keresztül egyszeri pénzzuttatásban részesítette azokat a természetes személyeket, akiket a nemzeti szocialista rendszer a mai O. Köztársaság területére deportált, és rabszolga vagy kényszermunkára kötelezett, deportálásuk időpontjában magyar állampolgárok voltak, 2000. február 15-én állandó lakóhelyük az M. Köztársaság területén volt, vagy magyar állampolgárságúak voltak.

Az O. M. A. és az M.ZS.Ö. Közalapítvány között született

együttműködési megállapodás értelmében az M.ZS.Ö. Közalapítvány a megbékélési alap partnerszervezeteként gondoskodott M. országon a juttatás lehetőségének, a támogatási és jelentkezési feltételeknek, valamint a határidőknek a közzétételéről, az igénylések összegyűjtéséről, azok formai ellenőrzéséről és szükség esetén a kérelmezők formai hiányosságok miatti hiánypótlásra felszólításáról.

A juttatást igénylő kérelmeknek tartalmaznia kellett a kérelmezők személyi adatait, valamint a kérelmező jogosultságát megalapozó adatokat, köztük az üldözéssel, elfogással, deportálással, kényszermunkával kapcsolatos részletes adatokat és munkakörülményeket is. Mindezen adatok igazolása dokumentumokkal, ezek hiányában tanúk megfelelően hitelesített nyilatkozatával történt.

Az igénylők és a tanúk nyilatkozatait a M.ZS.Ö. Közalapítványhoz jegyzőkönyvi formában kellett benyújtani, és az M.ZS.Ö. Közalapítvány a jegyzőkönyvet bizonyító erejű okiratként akkor fogadta el, ha azt a közjegyző, a település jegyzője, polgármestere vagy a C. K. Önkormányzat hitelesítette. A hitelesítő aláírásával igazolta a kérelmező és a tanúk egybehangzó nyilatkozatát a megpróbáltatások együttes elszenvedéséről.

A 2003. év végéig tapasztalt visszaélések miatt az M.ZS.Ö. Közalapítvány a hozzá 2003. december 31-éig benyújtott és még elbírálásra nem került igénylések igénylőit az igénylések megújítására szólította fel. Az ezzel kapcsolatos tájékoztató felhívta a figyelmet a benyújtott kérelmek hiányosságaira, a benyújtás előfeltételeire és a kérelemhez csatolandó jegyzőkönyv nyomtatványi szövegezése tartalmazta a figyelmeztetést a valótlan adatközlés büntetőjogi következményeire. Az igénylések megújításához kapcsolódó jegyzőkönyvek hitelesítésére már csak 52 C.K. Önkormányzat vezető volt feljogosítva.

Az ügyben elbírált Bács-Kiskun megyei esetekkel kapcsolatban az ítélet általánosságban rögzíti, hogy az idős igénylők sok esetben a juttatás valódi mibenlétével nem voltak tisztában, az esetek egy részében közvetlen a szervezőkkel által kapcsolatban, más esetekben a kapcsolatot ún. felhajtók biztosították. Ez utóbbiak az idős igénylők személyi igazolványait lefénymásolták, majd felhasználás céljából a szervezőkhöz továbbították. Az igényléseken 2003. december 31-ét megelőzően számos esetben nem is az igénylő aláírása szerepelt, és a tanúk feltüntetése is tudtuk nélkül történt. 2004. évtől az aláírások már saját kezűek voltak, azonban az igénylők továbbra sem voltak minden esetben tisztában az aláírt okiratok mibenlétével. A kitöltött kérdőívek sablonszerűen egyformák voltak.

A felülvizsgálati indítvánnyal érintett terheltek közül az I.r.

terhelt a K. C. K. Önkormányzat elnöke volt. Őt a III.r. terhelt kérte meg a jegyzőkönyvek hitelesítésére azt követően, hogy az M.ZS.Ö. Közalapítvány az igénylések megújítására szólított fel. A III.r. terhelt a folyamat kezdetén közölte az I.r. terhelttel, hogy jogosulatlan igénylések hitelesítését kéri tőle, és abban állapodtak meg, hogy a folyamat végén ezért a közreműködésért 1.000.000 forintot juttat majd neki. Az I.r. terhelt a jegyzőkönyveket úgy hitelesítette, hogy előtte az igénylők és a tanúk nem jelentek meg, nem nyilatkoztak neki a II. világháborúban A.-ban végzett kényszermunkáról.

A VI.r. terhelt ugyancsak a III.r. terhelttel került kapcsolatba, aki többet között őt is tájékoztatta az M. A. által meghirdetett juttatásról és az azzal kapcsolatos visszaélés lehetőségéről, és a III.r. terhelt kérte meg őt is, hogy minél több életkoránál fogva igénylőnek alkalmas személyt kutasson fel, akiknek nem muszály cigányoknak lenniük, sőt az sem szükséges, hogy ténylegesen kényszer- vagy rabszolgamunkára a mai A. területére elhurcolt személyek legyenek. Ennek megfelelően a VI.r. terhelt sem arra törekedett, hogy azok részesüljenek a juttatásból, akik arra valóban jogosultak, hanem arra, hogy minél több, az életkorukat tekintve a feltételeknek formálisan megfelelő idős személyt kutasson fel, akik vonatkozásában a fiktív okiratok alapján a juttatást meg tudják igényelni, noha tudta azt, hogy ezen személyek részére az objektíve nem járna.

Az összegző megállapításokat követően az elsőfokú ítélet az I.r. terhelt tekintetében a tényállás

I/A/15, 20-43; I/B; I/C; I/D/1-13, 15-16, 18; I/E; II/A/1-3; II/B/1-3, 6-10; II/C/1-4, 6; II/D/1-7; II/E/1-2, 4-6; IV/A/1-4, 10-11; IV/B/1-6; V/2, 6, 8; VI/2-4/a-b); VII/B/1-6; V/5, 7, 10, 13-15. pontjaiban rögzíti a csalás, és a tényállás

V/5, 7, 9-10, 13-15; I/A/15, 20-45; I/B/1-6; I/C/1-30; I/D/1-16, 18-22; I/E; II/A/1-3; II/B/1-10; II/C/1-6; II/D/1-7; II/E/1-2, 4-7; IV/A/1-2, 4, 10-11; IV/B/1-6; V/1-4, 6, 8; VI/2-4/a-b); VII/A/1-13; VII/B/1-6; IX/A; IX/B; IX/C. pontjaiban a magánokirat-hamisítás bűncselekménye megállapítása alapjául szolgáló tények részleteit;

A VI.r. terhelt tekintetében a tényállás

I/C/1-3, 5-20, 22-30; I/D/1-13, 15-18. pontjaiban a csalás,

I/C/1-3, 5-20., 22-30; I/D/1-22. pontjaiban a magánokirat-hamisítás bűncselekménye megállapítása alapjául szolgáló tények részleteit.

Az ítélet összegző megállapítása szerint - a másodfokú bíróság által eszközölt helyesbítéseket és kiegészítéseket is figyelembe véve - az I.r. terhelt közreműködésével benyújtott jogosulatlan igénylések alapján mindösszesen 135.013.009 forint összegű juttatást hagyott jóvá az M. A., ebből az összegből 623.628 forint

átutalása nem történ meg, így ténylegesen 134.389.381 forint került kifizetésre, tehát az M. A.-t, mint sértettet az I.r. terhelt cselekvőségével összefüggésében ilyen összegű kár érte. Az I.r. terhelt a cselekményekkel kapcsolatosan összesen 6.285.000 forintot vett át. Az M. A.-t, mint sértettet a VI.r. terhelt közreműködésével 28.084.764 forint kár érte, és a cselekmények kapcsán e terhelt összesen 6.188.842 forintot vett át.

Az I.r. és a VI.r. terhelt által átvett pénzösszegek összegzését és ekként az e terhelteket sújtó vagyonekborzás összegét többirányú támadás is érte, ezért külön is rögzítendő, hogy ez az összeg mindkét terhelt esetében precízen megegyezik az egyes tényállási pontokban az adott terhelt által átvettnek megjelölt pénzek összegével.

Mindez tényállási pontonként az I.r. terhelt esetében:

<i>II/B/1-2.</i>	<i>1.200.000</i>	<i>(164.o.)</i>
<i>II/B/8.</i>	<i>70.000</i>	<i>(172.o.)</i>
<i>II/B/9.</i>	<i>300.000</i>	<i>(174.o.)</i>
<i>IV/A/1.</i>	<i>130.000</i>	<i>(213.o.)</i>
<i>IV/A/3.</i>	<i>225.000</i>	<i>(213.o.)</i>
<i>IV/A/4.</i>	<i>200.000</i>	<i>(213.o.)</i>
<i>IV/A/10.</i>	<i>1.300.000</i>	<i>(213.o.)</i>
<i>IV/A/11.</i>	<i>1.300.000</i>	<i>(213.o.)</i>
<i>IV/D/3.</i>	<i>100.000</i>	<i>(218.o.)</i>
<i>IV/D/2.</i>	<i>600.000</i>	<i>(218.o.)</i>
<i>IV/D/5.</i>	<i>150.000</i>	<i>(218.o.)</i>
<i>IV/D/1.</i>	<i>150.000</i>	<i>(218.o.)</i>
<i>IV/D/4.</i>	<i>280.000</i>	<i>(218.o.)</i>
<i>IV/D/6.</i>	<i>280.000</i>	<i>(218.o.)</i>
<i>Összesen:</i>	<i>6.285.000.-Ft</i>	

A VI.r. terhelt esetében:

<i>I/C/5.</i>	<i>311.610</i>	<i>(135.o.)</i>
<i>I/C/8-9.</i>	<i>617.070</i>	<i>(136.o.)</i>
<i>I/C/11.</i>	<i>315.000</i>	<i>(136.o.)</i>
<i>I/C/12-13.</i>	<i>625.000</i>	<i>(136.o.)</i>
<i>I/C/14-15.</i>	<i>630.495</i>	<i>(136.o.)</i>
<i>I/C/19-20.</i>	<i>612.500</i>	<i>(137.o.)</i>
<i>I/C/22-23.</i>	<i>600.000</i>	<i>(137.o.)</i>
<i>I/C/24-26.</i>	<i>939.515</i>	<i>(137.o.)</i>
<i>I/C/27.</i>	<i>320.000</i>	<i>(137.o.)</i>
<i>I/D/1.</i>	<i>300.000</i>	<i>(149.o.)</i>
<i>I/D/2-3.</i>	<i>617.652</i>	<i>(149.o.)</i>
<i>I/D/11.</i>	<i>300.000</i>	<i>(149.o.)</i>
<i>Összesen:</i>	<i>6.188.842.-Ft</i>	

(A legfőbb ügyészi átirat 4. oldalának utolsó kettő és 5. oldalának első bekezdése tartalmaz egy összegzést arról, hogy az I.r. terhelt 4.545.000 forintot vett át összesen, és megjelöli azokat a részösszegeket is, amelyekből a végösszeg összetevődik. Ennek eltérése az ítélettől abból adódik, hogy Sz. S. és A. L. igénylők esetében kétszer 130.000 forinttal számol, noha az ítélet tényállásában kétszer 1.300.000 forint szerepel, valamint V. J. igénylőtől és T. F. igénylőtől kétszer 300.000 forintot átvettnek tekint, noha az ítélet szerint V. J. igénylőtől az I.r. terhelt társa vett át 300.000 forintot, míg T. F. igénylő esetében az ítélet szerint nem volt bizonyított a 300.000 forint átvétele.)

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen védőik útján I.r. és VI.r. terheltek terjesztettek elő felülvizsgálati indítványt.

Az I.r. terhelt érdekében előterjesztett indítvány - amellet, hogy a jogerős határozat tényállásában nem rögzített körülményekre is kitér - kétségbe vonja azt az ítéleti megállapítást, hogy a terhelt a jegyzőkönyvek lebélyegzéséért anyagi ellenszolgáltatást kapott, és állítja, hogy ilyenre egyetlen esetben sem került sor. Emellett abszolút eljárási szabálysértéseket kifogásol az ún. anonim tanúk meghallgatása körében, mivel e körben a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele az eljárási törvény értelmében kötelező lett volna. Ugyanakkor az indokolási kötelezettség elmulasztását látja egyes tanúk vallomásának elfogadásánál, más tanúk vallomása tartalmának elvetésénél. Ugyancsak abszolút eljárási szabálysértést sérelmez a terhelt védelme korlátozásával kapcsolatban, részleteiben is rögzítve az e körben az ítéletábrán történeteket.

A Legfőbb Ügyészség BF.1127/2011. számú átiratában az I.r. terhelt érdekében benyújtott felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, a vagyonekhozást megalapozó indokolási kötelezettség elmulasztása tekintetében viszont alaposnak tartotta.

A legfőbb ügyészi álláspont szerint a felülvizsgálati indítványnak a tényállást vitató részei a Be.423.§-ában foglaltak értelmében érdemben nem vizsgálhatók. Az anonim tanúk meghallgatása körében abszolút eljárási szabálysértés nem vethető fel, miként nem vonhatók e körbe a terhelt védelmének ellátásával kapcsolatos kifogások sem. A terhelt érdekében a bíróság előtt védő mindvégig eljár, a felülvizsgálati indítványban felvetettek csak a relatív eljárási szabálysértések körében értelmezhetők.

A Legfőbb Ügyészség az egyes tanúk vallomásának értékelésével kapcsolatban az indokolási kötelezettség elmulasztását nem látta megállapíthatónak, azonban a vagyonekhozás alkalmazása tekintetében igen. Az átiratban eszközölt számítás szerint a vagyonekhozás összege nem áll összhangban az ítélet tényállásában megállapítottakkal, az ítéletből nem derül ki, hogy a bíróság a Btk.2.§-ában foglaltakat a terhelt tekintetében miként alkalmazta, és cselekményét az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos jogszabály alapján bírálta el, és ekként milyen összegeket tekintett a vagyonekhozás alapjának. Ez utóbbi körülményre tekintettel a Legfőbb Ügyészség az I.r. terhelt tekintetében a reá vonatkozó ítéleti rendelkezések hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta.

A VI.r. terhelt védője a felülvizsgálati indítványban a Be.416.§ (1) bekezdés a),-b) és c) pontját megjelölve arra hivatkozott, hogy a terhelt bűnössége megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, illetve a bűncselekmény

törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt vele szemben törvénysértő büntetést szabtak ki, és a bíróság határozatának meghozatalára a Be.373.§ (1) bekezdés II-IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor. Erre tekintettel elsődlegesen a terhelt felmentését, eltérő álláspont esetén a kiszabott szabadságvesztés-büntetés mértékének enyhítését és a büntetés végrehajtása próbaidőre történő felfüggesztését, illetve a támadott ítéletek hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A védő álláspontja szerint a bíróság törvényes vád hiányában járt el, mivel a vád egzakt módon nem jelöli meg a sértett személyét, és a kárpótlás jogi fogalmát tévesen használja. Kifogásolta, hogy a terhelt tekintetében a bíróságok konkrét tényállást nem állapítottak meg, és nem indokolták a vagyonekbevonás összezszerűségét, nem derül ki, hogy konkrétan miért az adott összegben került az meghatározásra.

A védő kifejtette azt az álláspontját, hogy az egyes tényállási pontokban rögzített igénylések esetében a csalási cselekmény tettese kizárólag az igénylő lehet, a neki szándékosan segítséget nyújtó vagy őt az igénylésre rábíró pedig kizárólag a bűncselekmény részese. A védő nem értett egyet azzal az ítéleti állásponttal, hogy egyes igénylők nem voltak tisztában igénylésük jogtalan voltával és őket megtévesztették, állította, hogy a terhelt volt az, aki ezt pontosan nem tudhatta. Ebből fakadóan a VI.r. terhelt tekintetében a csalás cselekménynél egyenes szándék megléte nem állapítható meg, ekként a csalás megállapítására sincs alap. Hivatkozott a védő arra is, hogy a terheltnek a kérelmek megújításának elrendelését követően semmilyen szerepe nem volt, így cselekménye legfeljebb kísérletként lett volna értékelhető, melyet alkalmatlan eszközzel követett el.

A Legfőbb Ügyészség BF.680/2011. számú átiratában a VI.r. terhelt érdekében benyújtott felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint a terhelttel szemben emelt vád mindenben megfelelt a törvényes váddal szemben a Be.2.§-ában támasztott követelményeknek. A bűncselekmény sértettje az O. M. A., a „kárpótlás” kifejezés használata pedig a vád törvényességével nincs összefüggésben. Az eljárási bíróságok indokolási kötelezettségüket teljesítették, a terhelt előadásainak valóságtartalmát értékelték, miként az egyes cselekmények megállapítása alapjául szolgáló bizonyítékokat is. A vagyonekbevonás alapját képező pénzösszeg megállapítására vonatkozó indokolási kötelezettség is kellően teljesített.

A Be.423.§-ában foglaltak értelmében a törvényben kizártak és érdemben nem vizsgálhatók a felülvizsgálati indítványnak a jogerős ítélet tényállásával ellentétes állításai, az irányadó tényállás

alapján pedig a terhelti cselekmény minősítése megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, és a kiszabott büntetés is törvényes. Minderre tekintettel a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozat VI.r. terhelt tekintetében történő hatályában fenntartását indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén az I.r. és VI.r. terhelték védői felszólalásukban a felülvizsgálati indítványaikban foglaltakat változatlanul fenntartották és indokolták. Az I.r. terhelt védője kihangsúlyozta, hogy három vonatkozásban is abszolút eljárási szabálysértés történt az elsőfokú eljárásban, az „anonim” tanúk meghallgatásával, a másodfokú eljárásban a védelemhez való jog korlátozásával, illetőleg a vagyonekbezközés vonatkozásában az indokolási kötelezettség elmulasztásával. A védő hangsúlyozta, hogy az I.r. terhelt semmilyen ellenszolgáltatást nem kapott és hangsúlyozta, hogy ezt a megismételt eljárásban be kívánja bizonyítani. Vitatta azt is, hogy egyáltalán kár keletkezett. Kiemelte, hogy a védenec tekintetében az ellenszolgáltatás vonatkozásában ellentétesen vallók kivétel nélkül büntetett előéletűek.

A VI.r. terhelt védője mindenben fenntartotta az írásbeli indítványában kifejtetteket. Kifogásolta, hogy a terjedelmes eljárás rendkívül szűk mederben folyt, és elsikkadt az, hogy a kérelmek elbírálása két fázisban történt. Az első fázisban a megtévesztés alkalmatlan volt, ugyanakkor a VI.r. terheltnek csak ebben a szakaszban volt szerepe, a második szakaszban szerepet egyáltalán nem játszott.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén a Legfőbb Ügyészség képviselője az I.r. terhelt tekintetében az írásbeli indítványukban foglaltakat módosította. Kiemelte, hogy a vagyonekbezközés összege ténylegesen megegyezik az I.r. terhelt által a cselekményei kapcsán felvett összegek összegzett forintértékével, így nem kérdőjelezhető meg az, hogy az eljáró bíróságok az elkövetéskor hatályos Btk. 2.§-át miként alkalmazták, hiszen a kötelezés az elkövetéskor hatályos anyagi jogi szabályozás szerint, a terhelt által átvett összegekre terjed ki. Erre tekintettel az I.r. terhelt tekintetében a felülvizsgálati indítvány elutasítását, míg a VI.r. terhelt tekintetében az átiratban kifejtettekkel mindenben egyezően, a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot I.r. és VI.r. terhelték tekintetében a Be.423.§ (4) és (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelően felülvizsgálati indítvánnyal támadott részében és a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, illetve a Be.416.§ (1) bekezdés c) pontjában megjelölt eljárási szabálysértések tekintetében a védők által hivatkozott körön is túlmenően felülvizsgálta, és a

felülvizsgálati indítványokban foglaltaknak nem adott helyt.

A Legfelsőbb Bíróság először is azt vizsgálta, hogy az eljárás bíróságok eljárásukban valósítottak-e meg olyan eljárási szabálysértést, amely a Be.416.§ (1) bekezdés c) pontjában meghatározott körbe tartozó, és így a támadott határozatok határozat hatályon kívül helyezését kell eredményezze. Ilyen eljárási szabálysértést a Legfelsőbb Bíróság nem észlelt. Az ilyen irányú hivatkozások közül a Be.416.§ (1) bekezdés c) pontjára és a Be.373.§ (1) bekezdés I/c. pontjára, valamint III/b. pontjára tekintettel vizsgálni kellett az ügyészi vád törvényességét, illetve azt, hogy a vagyoneklobzás tekintetében a jogerős határozat indokolása a rendelkező résszel összhangba hozható-e. E körben a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy eljárási szabálysértés egyáltalán nem állapítható meg. A vád törvényességével kapcsolatos kifogás már a másodfokú eljárásban is elhangzott, a másodfokú bíróság ítéletében kellő indokolással vetette el az ezzel kapcsolatos aggályokat. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint sincs jelentősége annak, hogy a vádban szereplő „kárpótlás”-nak semmilyen köze nincs az 1992. évi XXXII. törvény által használt jogi fogalomhoz, a „törvényes vád” követelményének formai és tartalmi kritériuma is megállapíthatók a másodfokú ítéletben írtak szerint.

Alaptalanok a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatok rendelkező részének és indokolásának a vagyoneklobzás vonatkozásában nyomon követhetetlen voltára hivatkozások is. Miként arra a Legfelsőbb Bíróság már a jogerős határozat tényállásának ismertetése körében utalt, mind az I.r., mind a VI.r. terhelt esetében a vagyoneklobzás összege forintba megegyezik, az e terheltek által cselekményük elkövetése során általuk felvettnek feltüntetett pénzek forintösszegével. Hiányosságként legfeljebb az róható fel, hogy a terheltekre nézve kétségtelenül jelentős anyagi hátránnyal járó jogkövetkezmény tekintetében az alapul szolgáló összegek kigyűjtése és összegzése elmaradt, azonban mindez egyszerű számítással ellenőrizhető, ekként sem a határozat hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértésként, sem az indokolási kötelezettség elmulasztásaként, sem az elsőfokú ítélet indokolása és rendelkező része közötti teljes ellentétként nem értékelhető.

Az eljárás során az ún. „anonim” tanúk meghallgatásának tényét és formáját, illetve a másodfokú eljárásban a védői közreműködéssel kapcsolatban a másodfokú ítéletben részletezetteket, és mindezek vitatását a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati okok körén kívül esőként értékelte. A Be.416.§ (1) bekezdés c) pontja értelmében az eljárási szabálysértések közül kizárólag a Be.373.§ (1) bekezdés I/b-c pontjában, II-IV. pontjában tartozó szabálysértések vonatkozásában kerülhet sor érdemi felülvizsgálatra. A tanúk

meghallgatásának mikéntje az ismertetett eljárási szabálysértési körrel összefüggésbe nem hozható, míg a kötelező védelemmel kapcsolatban abból a szempontból, hogy a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező, kizárólag az vizsgálható, hogy egy adott terhelt érdekében védő eljárta-e. Az I.r. terhelt esetében erre a kérdésre a válasz igenlő, ezt meghaladóan a Legfelsőbb Bíróságnak további vizsgálódási lehetősége nincs, a védő által hivatkozott körülmények kizárólag a relatív eljárási szabálysértések relációjában lennének vizsgálhatók, erre azonban a felülvizsgálati eljárásban törvényes lehetőség nincs.

A Be.416.§ (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti felülvizsgálati okokra hivatkozással kapcsolatban kiemelten szükséges utalni a Be.423.§ (1) bekezdésében foglaltakra. Az itt írtak szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. Mindez azt jelenti, hogy a terhelték bűnösségének megállapítását, illetve a cselekményeik minősítését és azért jogkövetkezményt alkalmazó rendelkezések vitatására kizárólag azon tények alapulvétele mellett kerülhet sor, amelyeket a jogerős határozat megállapított. A törvényi kizáró rendelkezés mellett nem vizsgálhatók azok a kifogások, amelyek a tényállás mikénti megállapítását, a terheltéknek felrótt történések mikénti megvalósulását támadják. Nem tehető vitássá a jogerős határozat tényállásának megalapozottsága, így nem vehetők figyelembe a tényállás nem kellő felderítésére, a tényállás hiányos voltára, iratellenességére, helytelen ténykövetkeztetéseken alapuló voltára hivatkozások sem. Nem támadható az eljáró bíróságok bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége, tehát az sem, hogy az eljáró bíróságok mely bizonyítékokat, miért fogadtak el más bizonyítékokkal szemben a tényállás megállapításának alapjául. I.r. és VI.r. terhelt esetében sem vehetők figyelembe azok a felülvizsgálati indítványbeli állítások, amelyek arra utalnak, hogy a terhelték bizonyos tényállásban rögzített tevékenységet nem fejtettek ki, valamely körülményről nem volt tudomásuk, és nem vehetők figyelembe azok a tényhivatkozások sem, melyek a jogerős határozatban nem kerültek megállapításra.

Az ismertetett törvényi rendelkezésekre figyelemmel nem volt például érdemben vizsgálható a jogerős ítéleti megállapítással szemben az I.r. terhelt tekintetében az a védelmi hivatkozás, hogy a terhelt senkitől semmilyen ellenszolgáltatást nem vett át, illetve a VI.r. terhelt esetében például az, hogy az általa beszervezett igénylők mennyiben bírtak tudomással igénylésük jogos vagy jogtalan voltáról.

Összegezve rögzítendő, hogy a Legfelsőbb Bíróság az anyagi jogi kérdések elbírálásakor teljes egészében a jogerős határozat

tényállásában foglaltakat vette alapul a terheltek bűnössége megállapításával, cselekményeik minősítésével és az alkalmazott joghátránnyal kapcsolatban, azok törvényes voltáról, az ítélet tényadatai alapulvételével foglalt állást. Megállapította, hogy mind az I.r., mind a VI.r. terhelt vonatkozásában e körben a felülvizsgálati indítványok alaptalanok. A terheltek bűnössége megállapítására az alapeljárásban okszerűen került sor, és egyikük esetében sem került alkalmazásra törvénysértő jogkövetkezmény a cselekményük törvénysértő minősítése vagy egyéb anyagi jogi szabálysértés miatt.

Az irányadó tényállásban foglaltak szerint az O. M. A. kormányközi megállapodás alapján meghatározott előfeltételekhez kötötten részesített egyszeri pénzjuttatásban természetes személyeket. Függetlenül a pénzjuttatás megnevezésétől, azok, akik a juttatás előfeltételei tekintetében az A.-t megtévesztették, és olyan pénzüsszegek kifizetésére indították, amelyek kifizetésére az előfeltételek valótlan állítása nélkül nem került volna sor, az A. vagyonában olyan értékcsökkentést okoztak, amely a Btk.137.§ 5. pontja szerinti, és ebből következően a Btk.318.§-a szerinti kárfogalomnak megfelel. Az M. A. oldalán tehát kialakult egy téves feltevés a pénzjuttatás jogalapja tekintetében. E tévedéssel oksági kapcsolatban eszközölte az A. a kifizetést, tehát tett vagyoni jogi rendelkezést és e vagyoni jogi rendelkezéssel ugyancsak oksági kapcsolatban az A. vagyonában értékcsökkenés, tehát kár keletkezett, azon összeg erejéig, amelyet az előfeltételek valótlan állításai hiányában az A. nem fizetett volna ki.

Az oksági lánc elejeként pedig csak azt lehet rögzíteni, hogy az A. tévedése egy szervezett elkövetői kör megtévesztő magatartása eredményeként alakult ki. A megtévesztést az A. által a juttatás előfeltételeként megjelölt tények valótlan állítása jelentette.

I.r. és VI.r. terhelt tevékenysége e ponton kapcsolódott az eseménysorba. Az irányadó tényállás szerint mindketten teljes mértékben tisztában voltak azzal, hogy az A.-tól olyan pénzüsszegek megszerzése folyik, amelyek kifizetése az A. által megkívánt előfeltételek hiányában történik, tehát az igénylők egy jelentős része az A. által támasztott előfeltételeknek nem felel meg. Az A.-t tehát a kifizetés jogalapja tekintetében megtévesztették, e megtévesztés az előfeltételek valótlan állításával történt, és ez a valótlan állítás a már korábban részletezettek szerint az A.-nál bekövetkezett kár oka volt. Az, hogy mindez jogtalan haszonszerzés végett történt, a körülményekből értelemszerűen következik, a teljes tevékenységsor célja az A. törvénytelen „megcsapolása” volt.

A kifejtettekből következően a csalás tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak. Ugyanez megállapítható a magánokirat-hamisítás bűncselekményre vonatkozásában is, hiszen az A.

megtévesztése valótlan tartalmú magánokiratok felhasználásával történt.

A tényállás irányadó abban a részében is, hogy I.r. és VI. terheltek is tisztában voltak azzal, hogy esetenként az igénylők a juttatás alapjául támasztott feltételeknek nem felelnek meg. Ennek tudatában kifejtette tevékenységük a megtévesztés része volt. Nem tévedtek az eljárás bíróságok, amikor az összetett és szervezett elkövetői kör tevékenységét összességében és egymást kiegészítően tekintette a megtévesztés olyan elemének, amely az egyes elkövetők tekintetében tényállási elem megvalósítására és így tettesi (társtettesi) elkövetői minőség megállapítására adott alapot. Nem fogadta el tehát a Legfelsőbb Bíróság azt a védői felvetést, mely szerint tettesi tevékenységként kizárólag az igénylést benyújtó magatartása értékelhető.

A magánokirat-hamisítási cselekmények tekintetében a folytatólagos elkövetés megállapítása az irányadó bírói gyakorlat tükrében megkérdőjelezhető, mivel az okiratok felhasználására külön-külön létrejött jogviszonyokban került sor, azonban mindez érdemi felülvizsgálat tárgyát nem képezhette, mivel az irányadó büntetési tételkeretre, az egyes terheltekre kiszabott büntetés törvényességére nem hatott ki, és egyébként is a benyújtott felülvizsgálati indítványok a terheltek javára szóltak, ugyanakkor az 1. rb. folytatólagos cselekmény helyett többrendbeli bűncselekmény megállapítása a terheltek javára szólóan nem értékelhető.

A Legfelsőbb Bíróság a kifejtetteket figyelembe véve állapította meg, hogy az I.r. és a VI.r. terheltek tekintetében benyújtott felülvizsgálati indítványok relatív eljárási szabálysértéseket sérelmező, illetve a jogerős ítéletben rögzítettektől eltérő tényadatokon alapuló anyagi jogi jogszabálysértéseket sérelmező részeikben a törvényben kizártak, míg további részeiben alaptalanok. A Legfelsőbb Bíróság ezért a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot mindkét terhelt tekintetében a Be.426.§-a alapján hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be.3.§-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416.§-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be.418.§-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416.§ (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be.421.§-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival, azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó

határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2011. június 23.

*Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k. előadó
bíró, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

tiszviselő

Bné